



SIRBİSTAN BİLGİ NOTU



AĞUSTOS 2022



GÜNCEL VERİLER



MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

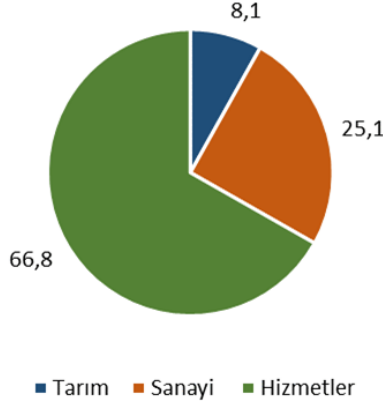
GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	53,3	63,1	65,0
Büyüme	%	-0,9	7,4	3,5
Nüfus	Milyon Kişi	6,9	6,9	6,8
Kişi Başı Gelir	USD	7.700	9.178	9.503
Enflasyon	%	1,3	7,9	6,0
İşsizlik Oranı	%	10,1	10,1	9,9
Cari Denge / GSYH	%	-4,1	-4,4	-6,1
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-7,2	-3,3	-2,8
İhracat	Milyar USD	19,4	25,6	-
İthalat	Milyar USD	26,2	33,8	-

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 2022, Trademap



1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)



Kaynak: Sırbistan İstatistik Ofisi, 2020

Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrıldıktan ve Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Yugoslavya Krallığı'na katılan Sırbistan'ın bugünkü toprakları İkinci Dünya Savaşı'nda ilhak edilmiş, savaş sonrası Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nin parçası olmuştur. Yugoslavya'nın Hırvatlar, Slovenler, Boşnaklar, Makedonlar, Sırlar ve Kosovalılar dahil birçok farklı topluluğa sahip olmasına rağmen Başkan Tito'nun birleştirici tavrı ile Yugoslavya Tito ölene kadar varlığını sürdürmüştür. Tito'dan sonra Yugoslavya dağılma sürecine girmiş, Hırvatistan, Slovenya, Bosna Hersek, Makedonya (Kuzey Makedonya) ve Sırbistan Karadağ olarak bölünmüştür. Bosna Hersek'in Yugoslavya'dan ayrılması sıkıntılı geçmiş, Sırbistan Karadağ Başkanı Miloseviç'in agresif politikaları uluslararası kamuoyu tarafından ekonomik yaptırımlara kadar varmıştır. Kosovalılar da benzer şekilde ayrılmak istemiş, 1998 yılında ayrılık hareketleri sırasında Sırbistan Karadağ Başbakanı Miloseviç'in işlediği insanlık suçları 1999 yılında NATO'nun ülkeye müdahalesiyle sonuçlanmıştır. 1999 yılında başkent Belgrad dahil birçok yer bombalanmıştır.

2006 yılına gelindiğinde Sırbistan Karadağ olan ülkenin adı Karadağ'ın da ayrılmasıyla Sırbistan olarak değişmiştir. Kosova ise ihtilafli da olsa 2008 yılında bağımsızlığını ilan etmiştir ancak Sırbistan Kosova'yı bağımsız bir ülke olarak tanımamaktadır. 2009 yılında Avrupa Birliği aday ülke statüsü kazanan ülke, vatandaşlarının çoğunun Ortodoks Hristiyan'ı olması sebebiyle ülkenin Rusya ile de bağları bulunmaktadır. Öyle ki, Kosova'nın resmi olarak tanınmamasında Birleşmiş Milletler daimi üyesi olan Rusya Federasyonu'nun Sırların tarafını tutması etkili olmaktadır. Benzer şekilde, Rusya'nın Ukrayna'ya başlattığı operasyon Sırlar tarafından desteklenmekte, Slav birliği günümüzde de sürmektedir.

6,8 milyona yakın nüfusu olan Sırbistan'da 60 bine yakın kayıtlı müstakil çiftçi, tarımla uğraşan kişi bulunmaktadır. İstihdamdaki oranı %1 civarında olmasına rağmen sektörün ekonomi içerisindeki payı %8,1 civarındadır.

SIRBİSTAN BİLGİ NOTU



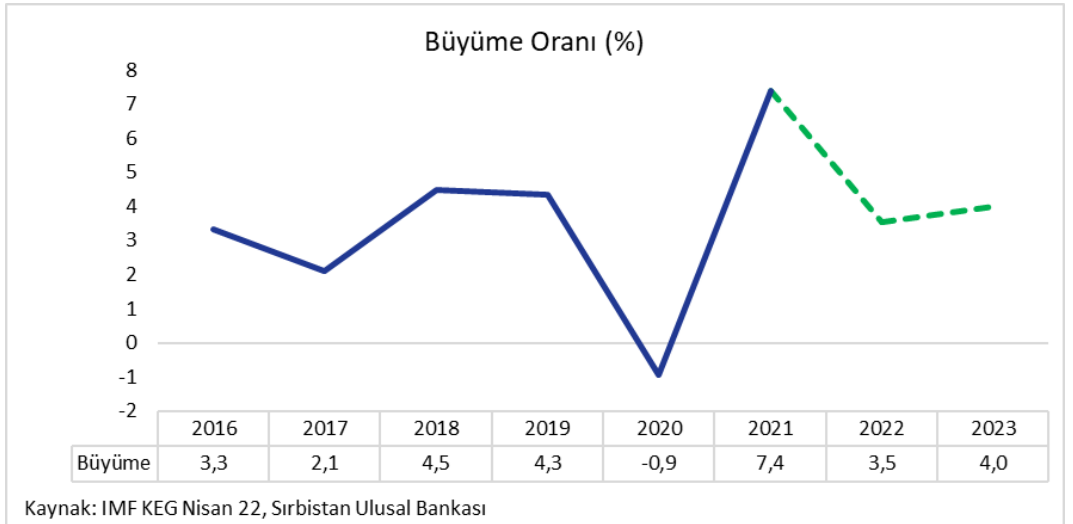
Sırbistan'da en çok üretilen tarımsal ürünler: buğday, mısır ve şekerpancarıdır. Ahududu ve mısır ülke ihracatının %4'üne yakını oluştururken şeker pancarı, patates ve elmanın verimi diğer tarımsal ürünlere göre yüksektir.

Slovenya ve Hırvatistan'da bulunan imalat sanayinden elde edilen karlar Sırbistan'da birçok fabrika yapılmasında kullanılmıştır. Ancak, kurulan fabrikalar üretim potansiyeli göz önünde bulundurularak değil politik çıkarlar gözeterek kurulmuştur. 1990'lardan itibaren özelleştirme çabaları ile ekonomide dönüşüm amaçlanmış, uluslararası yaptırımlar ile gıda, enerji dahil birçok emtiaya ulaşamaması sonucunda 20 bine yakın firma iflas etmiştir. 2000'li yılların başında sanayide üretimin üçte biri özel sektör tarafından imal edilmiştir. Kömür (linyit), bakır, demir cevheri, kurşun gibi madenlere sahip ülkede metalürji endüstrisi, kuzeyinde petrol çıkarımı ve rafinerileri bulunmaktadır.

Hizmet sektörünün payı %66,8 olurken ülke 2019 yılında 1,8 milyona yakın turist ağırlarken 2020 yılında bu rakam 500 binin altına gerilemiştir. Sırbistan'ın Rusya ve Avrupa Birliği arasında bir köprü gibi görülmesi yabancı yatırımcıları çekmektedir. 2020 yıl sonu itibarıyla doğrudan yatırım girişi 3,6 milyar USD civarındadır.

BÜYÜME: 2000 ile 2008 yılları arasında yılda ortalama %6,7 büyüme yakalayan Sırbistan 2009 yılında %2,7 daralmıştır. Avro Bölgesi krizinden de olumsuz etkilenen ülke 2010 ile 2019 yılları arasında yılda ortalama %1,9 büyürken 2020 yılında salgının etkisiyle %0,9 daralmıştır. Ulaştırma ve konaklama sektörlerinde daralmalar ise sırasıyla %10,7 ve %29,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

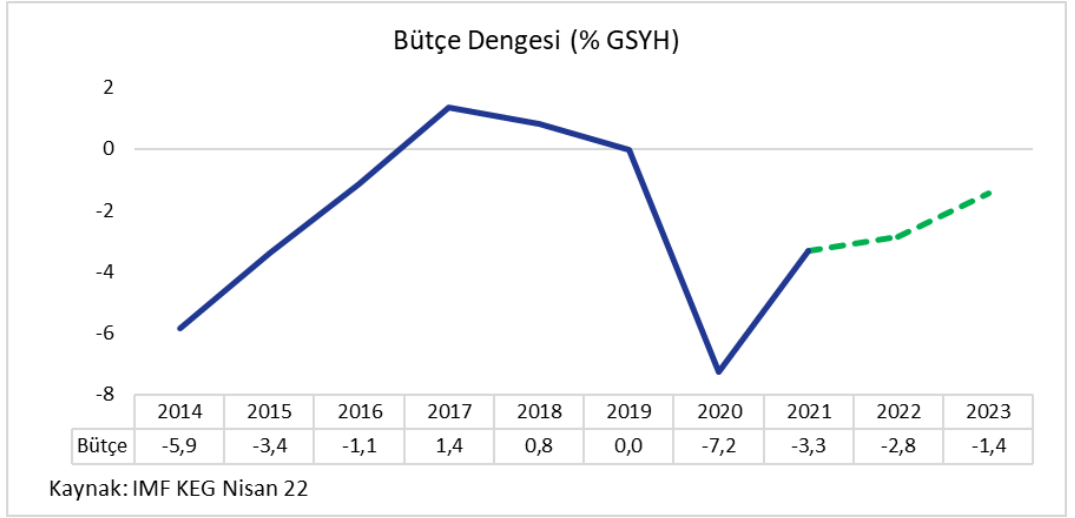
Sırbistan Ulusal Bankası'nın verilerine göre, 2021 yılında Sırbistan ekonomisi %7,4 büyürken 2022 yılının ilk iki çeyreğinde büyümeler sırasıyla %4,4 ve %4 olmuştur. IMF tahminlerine göre, 2022 ve 2023 yıllarında Sırbistan'ın %3,5-4 bandında büyüyeceği tahmin edilmektedir. Öte yandan, Sırbistan'ın Rusya-Ukrayna gerginliğinde Rusya'nın tarafını tutması büyümeyi aşağıya çekecek riskler barındırmaktadır.





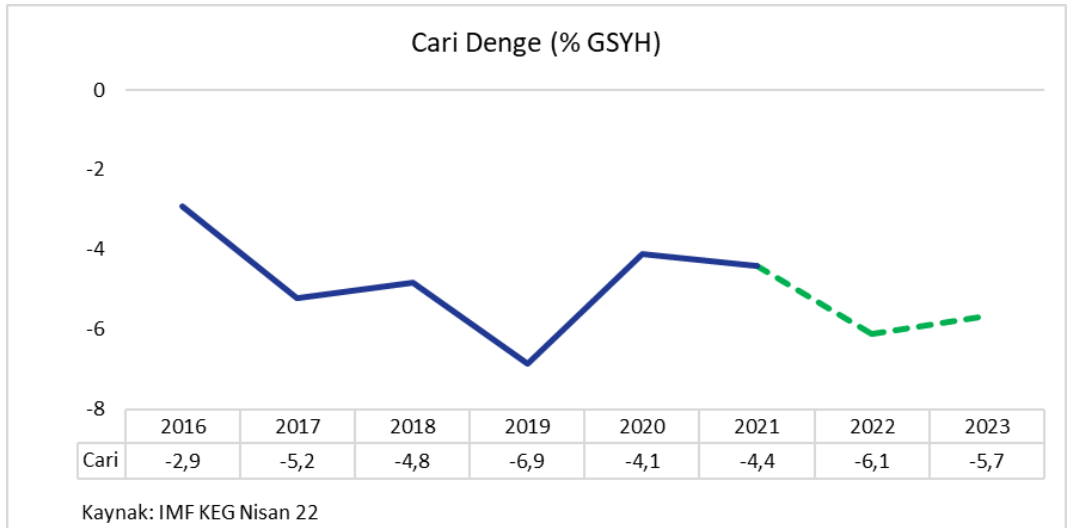
2. BÜTÇE DENGESİ

Sırbistan'da milli gelire oranla kamu borcu 2012 yılında %54 seviyesindeyken 2019 yılında %53 ile aynı seviyelerde kalmıştır. 2017 yılından itibaren bütçe fazlası verilmesi kamu borcunun sabit seyrinde etkili olurken 2019 yılında Sırbistan bütçesi ılımlı da olsa açık vermiştir. Salgının patlak vermesiyle bütçe giderleri bir önceki yıla göre %16 artarken gelirler ise %1 azalmış, böylelikle bütçe açığı milli gelire oranla %7,2, kamu borcu ise %58 seviyelerine çıkmıştır. 2021 yılında bütçe açığının %3,3 seviyesinde gerçekleştiği öngörülmürken önümüzdeki dönemde daha da gerileyeceği tahmin edilmektedir.



3. CARİ DENGİ

Birincil gelir dengesi ve dış ticareti açık veren, hizmet dengesi ve ikincil gelir dengesi fazla veren ülke genellikle cari açık vermektedir. Ortalama hizmet geliri 2012 ile 2021 arasında yılda ortalama 800 milyon EUR, ikincil gelir fazlası (yurtdışında yaşayan Sırbistanlıların ülkelerine para transferi) yılda ortalama 3,5 milyar EUR seviyesinde gerçekleşmiştir. Birincil gelir dengesi üzerinde açık ise yılda ortalama 1,8 milyar EUR seviyesindedir. Önümüzdeki dönemde Sırbistan'ın cari açığının devam edeceği öngörülmektedir.





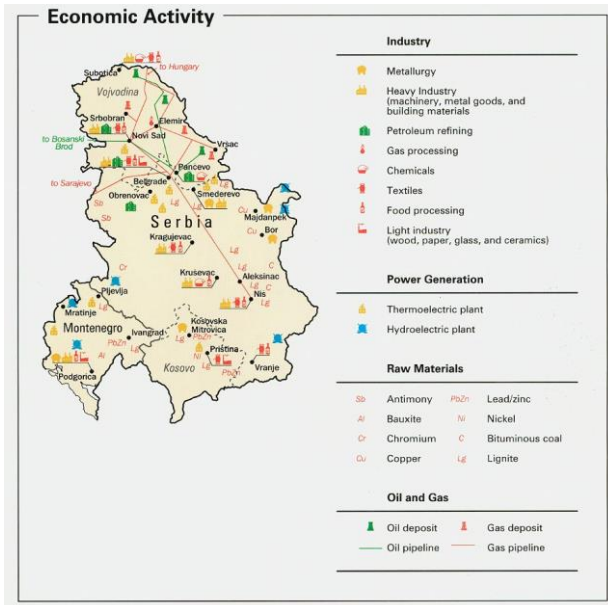
4. SWOT ANALİZİ (FİTCH)

Güçlü Yönleri: Makroekonomik temellerin iyileştirilmesi ve ekonomik yeniden yapılanmanın Sırbistan'daki GSYH büyümesinin temelini oluşturması beklenmektedir.

Zayıf Yönleri: Sırbistan, demiryolları, yollar ve atık su arıtma tesisleri dahil olmak üzere altyapı açısından geride kalmaktadır.

Fırsatlar: Kosova'nın bağımsızlığının tanınması konusunda süregiden siyasi soğukluğa rağmen, IMF, DTÖ ve - hepsinden önemlisi - AB de dahil olmak üzere uluslararası örgütler, Sırbistan'daki yetkililer için önemli bir politika çıkışı sağlamaktadır. Hükümet, Covid-19 durgunluğundan güçlü bir toparlanmayı teşvik etmek amacıyla, doğrudan yabancı yatırımlar ve kamu-özel sektör ortaklıkları için kapsamlı fırsatlar sunabilecek kapsamlı bir kamu altyapı programına başlatıyor. 14 milyar EUR değerindeki 'Sırbistan 2025' programı, yukarıda bahsedilen altyapı eksikliklerinin birçoğunu ele almaya ve Sırp çalışan nüfusun becerilerini artırmaya çalışacaktır.

Tehditler: Covid-19 salgını nedeniyle yaşanan hızlı mali genişlemenin ardından hükümetin kemer sıkma ve yapısal reform gündemine direnç göstermesi, hem hükümet dışından, özellikle de sendikalardan ve kazanılmış menfaatlerden hem de içeriden, politik kazanç için kemer sıkma politikasını uygulamama arzusundan kaynaklanmaktadır. Cari ve mali açıkları finanse etmek için gerekli olan yatırımcı güveninde düşüş olması risk taşımaktadır. Rusya-Ukrayna krizinin bir sonucu olarak sürekli yükselen enflasyon ayrı bir tehdit olarak göze çarpmaktadır.



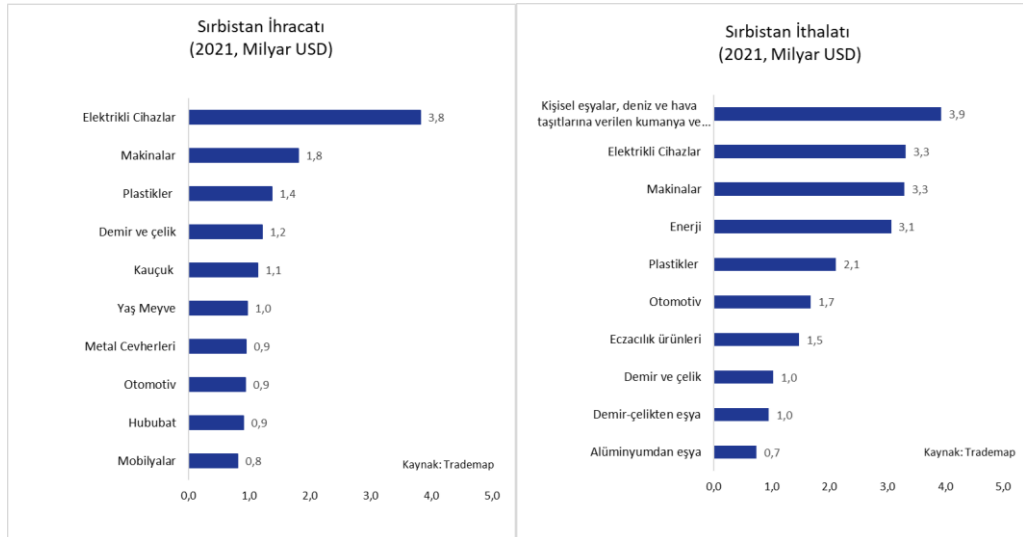
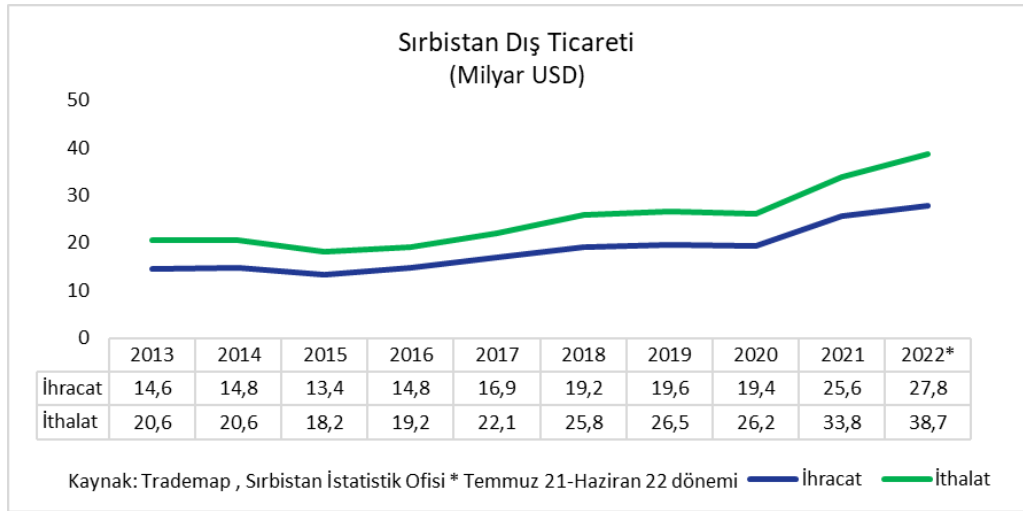


5. DIŞ TİCARET

2020 yılı verilerine göre, Sırbistan'ın dış ticareti milli gelire oranla %85 seviyesindedir. Dışa açık bir ekonomiye sahip olan ülke genellikle dış ticaret açığı vermektedir. En önemli ticaret partnerleri Almanya ve İtalya olan ülke 2013 yılında 5,9 milyar USD açık verirken 2019 yılında bu rakam 7 milyar USD seviyesine çıkmıştır. 2020 yılında dış ticareti %1 daralan ülkenin dış ticaret açığı 6,8 milyar USD olmuştur. 2021 yılında dış ticaret hacmi %30 artarak 59,4 milyar USD seviyesine dış ticaret açığı ise 8,2 milyar USD seviyesine yükselmiştir.

2022 yılının ilk altı ayında ihracatı bir önceki yıla göre %18,6 artarak 14,4 milyar USD seviyesinde gerçekleşirken ithalat aynı dönemde %31 artarak 20,7 milyar USD olmuştur. Böylelikle, dış ticaret açığı 2021'in ilk altı ayında 3,7 milyar USD'den 6,3 milyar USD'ye çıkmıştır.

Elektrikli cihazlar, makinalar, plastikler Sırbistan ihracatının %27,4'ünü, ithalatının ise %25,8'ini oluşturmaktadır. Sırbistan ithalatında enerjinin payı 2021 yılında %9,4 seviyesinde olurken kişisel eşyaları kapsayan fasılda ithalat %11,6 seviyesindedir.



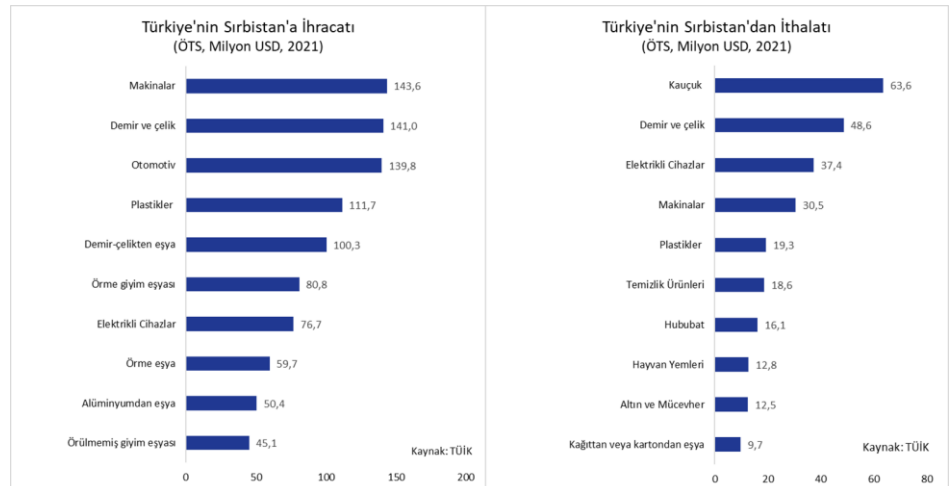
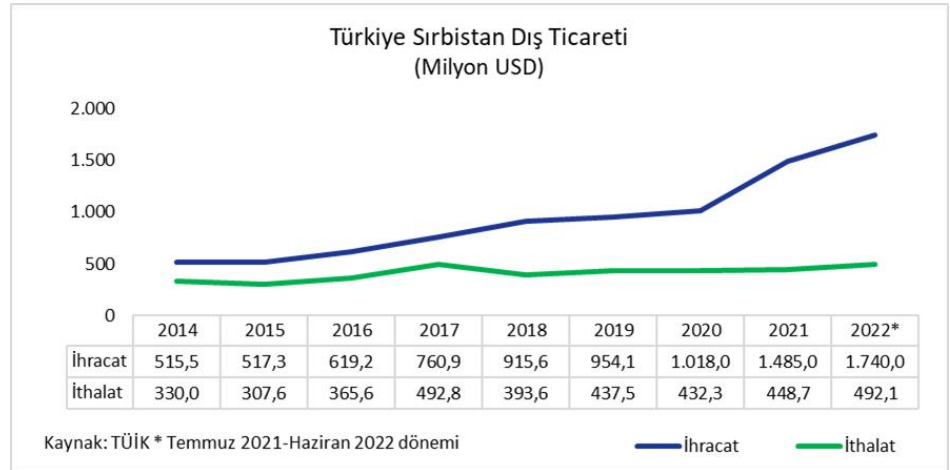


6. TÜRKİYE İLE DİŞ TİCARET

Türkiye, Sırbistan ile dış ticaretinde net ihracatçı konumdadır. Türkiye'nin Sırbistan'a dış ticaret fazlası 2014 yılında 185 milyon USD seviyesinden 2021 yılında 1 milyar USD seviyesine yükselmiştir. İki ülke arasındaki dış ticaret hacmi de 2014 yılında 850 milyon USD seviyesinden 2021 yılında 1,9 milyar USD seviyesine çıkmıştır. Türkiye'nin ihracatının artmasında elektrikli cihazlar, otomotiv ve makinalar ihracatlarının en az 3 katına çıkması etkili olmuştur. Sırbistan'dan ithalatı ise 2019 yılından sonra bütün ürünleri ithalatının neredeyse sıfırdan yılda ortalama 60 milyon USD seviyesine çıkması Sırbistan ithalatının artmasında etkili olmuştur.

2022 yılının ilk altı ayında Türkiye'nin Sırbistan'a ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %39 artarak 917 milyon USD olurken Temmuz 2021 ile Haziran 2022 arasındaki on iki ayda ihracat 1,7 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin Sırbistan'dan ithalatı ise 2022 yılının ilk altı ayında %20 artarak 263 milyon USD, on iki aylık süreçte 492 milyon USD olmuştur.

Türkiye'nin Sırbistan'a ihracatında makinalar, demir çelik, otomotiv, plastikler sektörleri öne çıkarken bu sektörlerden ihracatın payı %29 seviyesindedir. Türkiye'nin Sırbistan'dan ithalatında ise kauçuk, demir çelik ve elektrikli cihazları sektörleri ön planda olup bu sektörlerden ithalat tüm ithalatın %41'ini oluşturmaktadır.





DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr